

PENCERELERİNDEN
DÜNYA SARKARDI

Ayşe Bağcivan: İstanbul Üsküdar'da doğdu. Anadolu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Yüksek lisansını dinler tarihi alanında yapan Bağcivan, edebiyat öğretmenliğinin yanı sıra çeşitli sanat, edebiyat programlarında yöneticilik ve proje koordinatörlüğü görevini sürdürmektedir. Öykülerini *Heceöykü* dergisinde yayımlayan Ayşe Bağcivan'ın *Alim* (2019) adlı novella türünde eseri bulunmaktadır.

PENCERELERİNDEN
DÜNYA SARKARDI

Ayşe Bağcivan

HECE YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Teyzem /	9
1410 /	13
Beyaz Konağın Beyaz Düşü /	17
Gülbeyaz Günleri /	23
Ötelerde /	29
Annemin Zuhâl Yıldızları /	32
Lena /	35
Filizkırân /	41
Gözlerini Kapat Yıkılsın Dünya /	45
Senfoni /	49
Şattülarap /	52
Köstekli Saat /	56
Ziyaret /	59
Şaka Niyazi /	62
Çivi /	66
Yavan /	70
Begonvîl /	73
Çakı Çakmak Ustura Bıçak /	76
İkindi Güneşi /	80
Hâkim Bey /	85
Güldeste /	93
Ekim Sancısı /	98
Kabuk /	101

*Bir gün bir bilge, avucunda tuttuğu yıldışları bir bir
boşalttı, siyahlar içinde çırpınan bir kızın gğne...*

Necip Evlice'ye...

TEYZEM

Hem öz hem üvey bir sançı...

Telefon konuşmasından hemen sonra annem, üzerime alelacele bir şeyler giydirdi, evden çıktık. Tüm yol boyunca ellerimi sıkı sıkı tuttu. Gereğinden fazla, canımı yakacak kadar sıkı. Yolda ve arabada hiç konuşmadan, ellerimi sıkı sıkı tutarak gergin bakışlarla minibüsün camından etrafı izledi. Uzunca bir süre sonra minibüsten indik. Büyük bir demir kapının önünde bekleyip, bakışlarımdan cesaret dilenir gibi bana bakıp adımını attı. Kapının ardındaki ağaçlıklı yolda ilerledik. Annem önde, ben arkasında. Elleri cebindeydi. Ellerim; ağaçlarda, banklarda, önüme gelen her nesneye değdirdiğim kendimce bir oyundaydı. İrili ufaklı adımlarıyla yol boyunca arada annemin ince ağlayan sesi kulağıma ilişti.

Korkmalı mıydım?

Yolun sonuna doğru büyük bir bina görüldü. Yolun ortasında gri saçlı, gözlüklü bir adam yanımıza yaklaşıp bizi karşıladı, annemle hızlı hızlı bir şeyler konuştular. Duymamam gerektiğine kanaat getirerek dikkatimi başka yönlere versem de hayır, olmadı. Aklım, gözlerim, kulaklarım, önümden yürüyen annemle adamın konuşmasındaydı. Biraz yaklaştım, “dokuz yıl, hiç konuşmamak, tepkisiz öylece durmak, kimseyi istememek” gibi yarım cümlelerden başka bir şey duymadım. Anemin ağlama sesi yükseldi. Adının daha sonra Doktor Can

olduğunu öğreneceğim adama baktım. Tecrübeli, yumuşak sesiyle annemi sakinleştirirken bir yandan da binanın giriş kapısını açtı. Otuzdan sonrasını saymayı bıraktığım merdivenler bitmeyecek kadar çoktu ve sanki çıktıkça fazlalaşıyordu. Nihayet yedinci kata vardık. Binanın en tepesine...

Rengi maviye çalan bir kapının önünde bekledik. Doktor Can odadan içeri girdi, peşinden biz. Cam kenarındaki yatakta bir kadın yatıyordu. Odada olmamıza rağmen başı cam tarafına dönük. Duyarsız ve umursamaz. Ya varlığımız umurunda değildi ya da varlığımız henüz ruhuna değmiş değildi. Odasının duvarlarına fotoğraflar yapıştırılmış. Fotoğraflara yaklaştım: anneannem, dedem, annem, ben... Annemin dudaklarından tam dokuz yıl sonra teyzemin ismi döküldü. Oysa ne annem ne dedem ne de anneannem onun adını anardı hatta adı geçtiğinde derin bir sessizliğe bürünürlerdi. Konusu dahi geçmezken şimdi hiç tanımadığım bir odada teyzemin adı annemin dudaklarından dökülüyordu. Öyle böyle değil, duraksız zikre dönüşüyordu bu isim. Yataktaki kadın tıpkı heykel gibiydi. Doktor Can, kadını doğrulttu. Vücuduna şekil vererek ayağa kaldırıp pencere önündeki sandalyeye oturttu. Annem bana gösterdiği şefkatin aynısını bu kadına da gösterdi. Saçlarını koklayıp, ellerini öptü. Kadın hâlâ heykeldi. Üç adım daha yanlarına yaklaştım. Kadının aşağıda duran başına doğru eğildim. Yüzüne düşmüş saçlarını kaldırdım. Donuk gözlerinden yıllar önce giden (aslında daha çok gönderilen) bir kadının gözlerini gördüm. O günkü gibi umutsuz, ürkek, yalvaran... Gözlerinde, bir insanın kendi hayatından kaçışını gördüm. Kabullenemediğim tüm cevaplar içimde bir tren seferi çığığında.

Bir pazar kışında, tüm yaşamını bir bavula sığdırıp sessiz bakışlarla aramızdan ayrılan teyzem. Hatırlıyorum, herkes bakışlarını ondan kaçırıp başka yönlere -sanki giden bir hayat değilmiş gibi- bakmışlardı. Teyzem kapıdan çıkana kadar tüm nefesler tutulmuş, kapı kapandıktan sonra içte tutulan nefes büyük bir rahatlıkla dışarı verilmişti. Kapıdan çıkmadan son kez göz göze gelmiştik ve teyzem aynı tebessümünü kondurmuştu

yanaklarıma. Bir tek annem ona sımsıkı sarılarak ağlamıştı. Nereye gittiğini hiç bilmediğimiz, anneannemin ve dedemin vebali teyzem. Çırpınışları aklımda. Annemle konuşmaları. Tüm bu olumsuzluklara rağmen aslında en çok kahkahaları, heyecanla bir şeyler anlatması aklımda kalmış. Gidecek yer bulamayınca gecenin bir vakti başı önünde kapımızdaki duruşu, annemin sıcak gözleri teyzemin gözlerine değdiği kapı önü gülüşleri. Oyunlarımız, parklarda şarkı söyleyişlerimiz. Bir eliyle belimden tutarken bir eliyle de göğü göstererek, “Hayat dediğin mavi olmalı.” deyişleri kulağımda. Sonra... Sonra gidişi. Sonra herkesin sessizliği. Haber alamayışımız. Dedemin ve anneannemin aynı soğukkanlılıkla kapıya bakışları. Kıpırdamadan ve sessiz. Konusu geçiştirilen, varlığı yokluğundan daha çok acı veren. Hem öz hem üvey bir sancı...

Doktor Can, teyzeme bizi gösterdi. Koluna girerek, ayağa kaldırıp ellerini duvara yapıştırılmış olan fotoğraflarımıza ve bizim yüzlerimize değdirdi. Teyzem bizden çok uzakta, belki bedeninden bile uzaktaydı. Gözleri yumulmuş, küçük aralığın- dan tek bir noktaya bakıyordu. Bir zamanlar saçlarımın arasında dolanan elleri sürekli titriyordu. Damarlarım üşüdü, gökte mavi grileşti.

Doktor Can, dokuz yıl önce elinde bavuluyla bir parkta otururken bulmuş teyzemi. Tıpkı gidecek yeri olmayan sokak kedileri gibi titriyor ve korkuyormuş. Aynı böyle, şimdiki gibi heykel olmuş bir vücutla tek noktaya bakıyormuş. (Anneme ağır geldi anlatılanlar, bedeni tutunacak yer aradı.) Ailesinin eğretisi, gençliğinde bir kız (çocuğu)... Bir ılık çay, teras katında küçük bir oda teyzeme can olmuş. Yedi yıl yedi ay. Hayır, yazıldığı kadar kolay okunmaması gereken bir yedi yıl ve yedi ay. Son iki yıldır da bu hastanede olduğunu, her şeye tepkisiz kaldığını ekleyerek anlatmaya devam etti. Tedaviyi kabul etmeyişini, her gece duvardaki resimlere bakarak bir şeyler mırıldandığını. Doktor anlattıkça güneş daha bir çekildi semadan. Anlatılanlar başımızı önümüze kenetledi. Dokuz yıl önce gidenin boynu gibi önümüze düştü boynumuz. Onu hastaneden çıkarmak istedi-

ğini söyledi annem. Doktor, kesin bir ifadenin yüze giydirilmiş şekliyle “hayır” cevabını vererek bir kâğıt uzattı. Kâğıt, ağır bir intikam gibi kalbe saplandı, saplandığı yeri bıçak keskinliğinde kanattı. Kâğıdın mürekkebinin yaşlar akıtırsa da yazılanlar saplanmasını çıkartmadı.

“Gidiyorum fakat kırgın değilim...”

Bilinçli ve kendi rızamla, son nefesime kadar bu odaya ailemin değil adımının gölgesinin dahi girmemesini, durumumdan ve hastalığımın. Ve yaşadığımdan ve öldüğümünden haberdar edilmemelerini. Asla kırgın olmadığımı belirterek vasiyet ve arz ederim.

Ablam...

Özüm...

Sırtımdaki yumuşak elim...

Biliyorum, bir gün bu kapıdan içeri gireceksin, ruhundan üfleyip ruhuma, dirilteceksin.

Yapma...

Gidiyorum fakat kırgın değilim...”

Annem, teyzemin sandalyesine yöneldi. Teyzemin ellerini avucunda ovuşturdu. Gözlerinin hizasına gözlerini ekledi. Gözlerinden çocuklukları aktı. Gece tüm siyahıyla çökünce teyzemin üzerine, gökten yıldızları toplayıp avuçlarına döken ablası geçti. Teyzem, “anne” diyerek uyandığında geceleri yanı başına bir bardak su ile dikilen ablası geçti gözlerinden. Annem ayağa kalktı, teyzemin belinden tutarak ayakta durmasını sağladı oysa kendi bedeni düşmek üzereydi. Dokuz yıla doksan yıl ekleyerek sarıldı. Tüm gökyüzünü çeker gibi gökten sardı. Başını önünde, adımları çarpık kapıya ilerledi annem. Son kez baktım teyzeme, elleri duvardaki ablasının fotoğrafında, gözleri ablasının adımlarındaydı.

Ailesinin eğretisi

Dedemle anneannemin vebali teyzem.

Hem öz hem üvey bir sancı...

1410

*Burada gün 1410'un üzerinden doğar onun ayak
uçlarından batar.*

Buraya yerleştiği günden beri ne zaman bu numaranın yanından geçsem kekremsi bir tat boğazıma yapışır. Eğer yıllar boş yere düşürmemişse saçlarıma akları, eminim bu numaranın altında koca bir yaş var. Ve eminim, izlediği hayatlar var.

1410'un yamacından uzanıyorum boylu boyunca toprağa. Her bir şeye umursamazca daldırıyorum gözlerimi maviliğe. Ağaçların gökyüzüne uzanmak isteyen dalları, şekil değiştiren bulutlar, sesi bir çırpıda ikiye bölen sessizlik... Daha da uzanabilirdim bu şekilde yeni bir numara katılmak istemeseydi aramıza. Dualarla ilerliyorum beyaz taşların arasından.

Kara bulutlardan düşmüşçesine kalabalıktan yükselen ağıtlar, sessizliğin hükmünü kaldırarak yaklaşıyor. İç çekişler, omuz arayan bükük boyunlar, son bir kez daha görmek isteyen gözler, toprağın soğuk yüzüne ilk kez tanık olan genç yürekler, cansız olanın bedeninden canlanan hatıralar, içlerden dışa vurulan âminler. Bir saat sonra yerini sessizliğin dünyasına terk ederek çekiliyor yavaş ve adamı derinden sarsan adımlarla. Hoş geldin asıl dünyana, demek ister gibi toprağını sulayıp ayrılıyorum yeni numaranın yanından.

İsmi silinmiş, unutulmuş, belki unutuldukları bile unutulmuş numaraların üzerlerindeki birikmiş yaprakları toplayarak bir

ayetin gönle yayılan ferahlığıyla geçiyorum aralarından.

Saatim ikindiye yakın bir diliminde gün ayın on dördünde. Fakat hâlâ gelmedi. Gelir. Gelmeli. Üç yıldır böyle oldu. Her ayın on dördüncü gününde hep geldi. Ve her geldiğinde sadece hüznünü değil bir de toprağa her ay bedenleri büyüyen elbiseler bırakarak gitti kadın. 1410'un yukarısındaki bir ağacın gölgesinden nedenini bilmediğim bir bekleyişle bekliyorum kadının gelişini.

Bulutların maviliği grileştirdiği, ince tanelerini toprakla birleştirdiği bir anda kadın aşağıdaki yamaçta belirdi. Bir eliyle rüzgârda savrulan siyah saçlarını düzeltiyor, diğer eliyle poşetlerini sıkı sıkı tutuyordu.

Kadın yaklaştıkça sessizlik çekildi.

Kadın yaklaştıkça rüzgâr, sesine kadının kederini giydirdi.

Kadın yaklaştıkça 1410'un toprağı yağmur tanelerini biriktirdi.

Yedi, altı, beş... ve sıfır. Kadın, 1410'un ayak ucunda. Ah... Ah siz esmer kadın. Esmerliği kederinde erimiş yaşlı kadın. Zarafetinizi dağıttınız poşetinizden diğer numaralara. Diğer numaraların doğum ve ölüm (ki ben buna daha çok başlangıç demek isterim) tarihlerinin yaş aralıklarına göre özenle seçilmiş oyuncakları çıkarttı bir bir poşetinden. Dualarla, anne dokunuşlarıyla bıraktı her birinin toprağına.

Omuzlarından hayatı düşecekmiş gibi yavaş yavaş yaklaştı 1410'un yanına. Yavaş ve özlem dolu tedirginlikle. Karşısındaymışçasına toprağıyla kucaklaştı. Tırnaklarının arası toprak doluncaya, toprağı kanından ruhuna süzülünceye kadar. Aylardan ekim, günlerden pazartesi. Üç yıl öncesinin devamı bir ikindiye yaşarcasına, ellerinden minik elleri kayarcasına bir haykırış çörelendi kadının tam sol tarafına. Sol taraf neyi temsil eder ki en yoğun duygular hep orada sıkışır? Oradan da bakışlara yansır. Ah esmer kadın... Esmerliği sol tarafında erimiş yaşlı kadın. Tutsam ellerinizden, elleriniz kayar mı avuçlarımdan?

Uzun dakikalarca başını yasladı 1410'un toprağına. Sonra çantasından üç yaş masal kitabı çıkarıp okudu, okudu. Kitapta

bulunan tüm masalları, masalların içindeki tüm kahramanları kendi sesiyle canlandırarak okudu. Bir de boyama kitabı çıkardı çantasından. İçindeki tüm mavileri siyaha boyadı. Akşamın renginden kaçamıyorsam mavi de olmasın dercesine. Uzun bir koridorda bulunan nefeslerin cevapsız bekleyişleri gibi, beyaz önlüklülerin başını eğişi gibi kadın maviyi siyaha boyadı. Masal ve boyama kitabını usulca bıraktı toprağın üzerine. Gün doğmaya başladığında masal kitabından çıkıversin prenses diye. Prensес çıkıversin de öpsün. Öpsün de uyansın diye. Uyanmadığında da boyama kitabındaki boyadığı siyahlar tüm günleri yutsun diye.

Esmer kadın ah...

Günler atlayarak geçse, on dördüncü günü ve aylar da fırsat vermese ekime. Ekim hiç gelmesе. Yine de uyanmaz ki toprak olan.

1410'un kokusuna bulanmış ellerini tekrar daldırdı başka bir poşete. Büyükçe bir paket çıkardı. Fakat hemen açamadı onu. Ağlamasını yuttu. Gözlerini rüzgârda kuruttu, sonra paketi açtı. En küçüğünden kestaneli ve araba şeklinde bir pasta. Öyle ya bugün ekimin on dördü!

Üç yaşında koca bir mevtaydı artık 1410!

Nasıl da büyümüş!

Nasıl da karışmış toprağa!

Pastanın üzerindeki yanan üç mumu özenle ve büyük haykırışlarla üfledi kadın. Pastayı dilimledi. Etraftaki numaraların üzerine bırakmayı da ihmal etmedi. Yoksa darılmaz mıydı yaşıtı olan mevtalar.

Sahi, dargınlık ölü diri fark eder mi?

Artık gitme vakti miydi? Kadın durgunlaştı. Yeni doğmuş bir bebeğin simsiyah bir gecede yitişini andırır bir derinliğe büründü. Sakinleştiricilerin ağırları geçirmeyen ama sersemleştiren etkisiyle baktı. Başını taşımakta zorlandı, kollarına gömdü. Sadece rüzgârın anlayabileceği bir dilde binlerce sevgi fısıldadı 1410'un üzerine. Kim bilir belki de sadece karanlık bir geceden arta kalan duygulardı fısıldanan. Uzun koridorlar, koridorlarda atılan hızlı adımlar, göğüs kafesine sığmayan soluklar, yazılanı

değiştirmek için edilen dualar, yağmur olmuş yağıyordu kadının omzuna. Haykıramayış, susuş, uzaklara dalış olarak tek tek birikerek siyah saçlarından süzölüyordu. Hissedilmesi zor bir ağrıya dönüşen dizlerinden destek alarak kalktı kadın. Baş ucuna doğru yöneldi. Kirpiklerini birbirine kavuşturarak 1410'un isminin yazılı olduğu taşta gezdirdi ıslak parmaklarını. İsmnin her harfine ayrı ayrı ve uzun uzun değdi parmakları.

Parmakları boş bir taşa değmemiş olacak ki yağmurla birleşen hanımeli kokusu sardı etrafı. Derin bir soluyuşla soludu kadın. Parmak uçlarını beyaz taşta ve toprakta gezdirerek ilerledi. El sallayanı olmasa da ilerledikçe arkasına dönüp bakıyor, taşın üzerindeki yazıları küçölene kadar okumaya çalışıyordu. İlerledi. Arkasını döndü, isim okunmayacak kadar küçölümüş. İlerledi. Arkasını döndü, isim yukarıda kalmış. İlerledi. Arkasını döndü, taşın sadece doğum ve ölüm tarihi okunuyor:

14. 10. 2010

14. 10. 2010

Burada gün 1410'un üzerinden doğar, ayak uçlarından batar.

BEYAZ KONAĞIN BEYAZ DÜŞÜ

Kuleden iniyoruz...

Heyecandan olsa gerek, kenarları altın rengi örgü oymalı karenin ortasına işaret parmağımla var gücümle basıp çaldım kapıyı. Kapı öyle güzel kapalı, kapı öyle güzel açılacak. Kapı kapalı, yaşananlar içeride; kapı açılacak, yaşanacakları yaşatmaya vesile olacak. Ve kapı öyle beyaz ki... Beyaz üzerinde altın sarı saç örgü oymaları, kapıyı okşayarak ortadaki kendi deseninden olan kulpunda son buluyor. Kapının sağ tarafındaki göz deliği, kapı arkasından izlendiğimi haber verecek şekilde koyulaştı. Daha bir dik durmaya çalıştım. Eğri de durmuyordum aslında ama âdettendir diyerek kapı açılmasına yakın son kez üzerime çekidüzen verdim. Âdettendir.

Kapı evin içindeki hayata açıldı, ardımdaki hayata kapandı. Ardımdaki dünyaya desem sanırım daha doğru olacak. Yanımdaki evin hizmetkârı hoş bayanın, evle ilgili telkinlerinin hiçbirini duymadım. Ben daha çok evdeki eşyaların seslerini duydum. Eşyalar maddi ağırlıklarını gösterecek şekilde yerlerini almış. Merdivenlerin ön kısmı duvardan duvara camla kaplı. Camın ardı yeşillik. Altın sarı saç örgülü demir korkuluklara ellerimi değdirerek merdivenlerden çıktım. Bir ara gözüm asansöre takıldı, hoş bayanın o asansörü personelin kullanmadığı sözü kulaklarıma ilişti. Ama asansör, merdiven kadar cezbedici gelmedi. İkinci katın duvarında oldukça büyük bir tablo, tabloda